

*Novým dekanom Právnickej fakulty
Univerzity Mateja Bela
v Banskej Bystrici
sa po vymenovaní rektorom stal člen
Katedry trestného práva,
kriminológie, kriminalistiky
a forenzných disciplín*

doc. JUDr. Adrián Vaško, PhD.

V rozhovore priblížil, čo môžu študenti očakávať od fakulty pod jeho vedením.

Pán dekan, dovoľte mi krátko vás predstaviť čitateľovi. Vysokoškolské štúdium ste ukončili na Akadémii Policajného zboru v Bratislave v roku 1996. O tri roky neskôr ste obhájili rigoróznú prácu. Dlhší čas ste strávili v praxi, na akademickú pôdu ste sa vrátili v roku 2013.

Dva roky ste študovali v doktorandskom stupni štúdia na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Nasledujúcich päť rokov ste pôsobili ako pedagóg vašej alma mater a v roku 2018 ste úspešne obhájili dizertačnú prácu z trestného práva. Na chodbách našej fakulty vás študenti stretávajú od roku 2018, od roku 2022 vám po úspešnom habilitačnom konaní prináleží titul docenta. Čo by o vás študenti okrem toho mali vedieť?

Pôsobím v akademickom prostredí desiaty rok. A je to pre mňa zaujímavá životná skúsenosť. Veľmi si cením, že som mal po skončení vysokoškolského vzdelávania možnosť venovať sa bezpečnostnej praxi vrátane pôsobenia v diplomatických službách.

Potom som sa dostal do podnikateľských kruhov. Napokon som skončil v akademickom prostredí. Podľa mňa ideálna kombinácia. Človek všade nadobudne nejaké skúsenosti a schopnosti. Je to obohacujúce a myslím si, že vďaka tomu mám na riešenie situácií v akademickom svete iný pohľad.

Prejdime k fakulte a jej prezentácii voči potenciálnym uchádzačom o štúdium. V študentských radoch sa objavujú výzvy na renováciu webového sídla, ktoré dlhší čas zostáva bez modernizácie.

Zisťoval som stav situácie. Máme záujem webové sídlo zmeniť a modernizovať, pričom zachováme nastavený vizuál.

Neviem zodpovedne povedať, či je päťtisíc eur dostatočná suma na tvorbu modernej stránky. Skúsime ešte nejaké financie zohnať. Chcel by som to urobiť tak, aby nová stránka bola kompatibilná so sociálnymi sieťami.

Kto by potom stránku v spojení so sociálnymi sieťami zastrešoval? Vidíte tu priestor pre aktívnych študentov?

Budeme mať špecialistu na marketing. Samozrejme by sme do toho radi zapojili aj študentov. Dostali sa ku mne informácie, že popri združení ELSA má vzniknúť nový spolok, študentská rada, vo forme občianskeho združenia. Môžeme vyčleniť časť stránky aj pre príspevky študentov. Prirodzene by sa musela zachovať etická a iná úroveň. Nie každý by tam mal písať, aby obsah neskĺzol do nechcenej roviny.

Zdá sa, že záujem spolupracovať so študentami máte. Vzťah študentov a vyučujúcich však musí mať určité mantinely. Ako by podľa vás mali vyzeráť vzťahy študentov s pedagógmi a naopak?

Toto je jeden z bodov, ktorý je pre mňa dôležitý. Vzhľadom na to, aká situácia bola, chcel by som dosiahnuť stav, že zo strany pedagógov budú rešpektované presne stanovené hranice. Máme na to etický kódex, ako sa majú zamestnanci správať, keď odhliadneme od pracovnoprávných predpisov.

Obdobné, samozrejme, očakávame zo strany študentov. Treba rešpektovať určitú hierarchiu. Hoci sa môžeme rozprávať o všetkom, stále nie sme na úplne rovnakej úrovni.

Čo by mal urobiť študent, pokiaľ sa stal obeťou nevhodného správania zo strany pedagóga?

Akonáhle by študenti mali nejaký podnet na pedagóga, treba sa obrátiť na vedenie. Treba prísť a stáť si za tým. Podpísať sa, nie robiť anonymné podania. Na iných školách sa stáva, že študent obviní pedagóga z niečoho, čo neurobil. Môže to byť problém a pedagógovi to poškodí reputáciu doživotne, pretože aj keď sa časom ukáže, že to tak nebolo, informácia koluje a späť to už nemôžete vziať.

A ako sa k podobným prípadom postaví vedenie fakulty?

Neplánujeme nič zatajovať. V prípade, že by sa pedagóg správal spôsobom, ktorý je morálne alebo eticky pochybný, budeme to riešiť aj v pracovnoprávnej rovine. Ale sme právnici, takže to nesmie byť len tvrdenie proti tvrdeniu.

Tomu sa ale nedá vždy vyhnúť. Napríklad v prípade citlivých záležitostí ako sexuálne obťažovanie je skutočne zložitá zabezpečiť dôkazy a študent sa navyše ocitá v hierarchickej nevýhode.

Viem, že univerzita plánuje od nového akademického roka zaviesť systém posudzovania porušení v tejto morálnej oblasti po vzore iných, zahraničných i slovenských škôl. Uvidíme, v akej podobe sa to prijme. Ja som presvedčený, že študent je síce mladší človek v porovnaní s pedagógom, ale treba sa rešpektovať. Všetci sme tu dospelí, aj študenti.

Skúste uviesť konkrétnejšie príklady vašej vízie.

Osobne sa mi nepáči, keď niekto automaticky študentovi tyká. Považujem to za nedôstojné. Už na strednej škole, nie ešte na vysokej. Ja mám tendenciu vykať aj tým, s ktorými by som si mohol tykať, možno aj s niektorými kolegami. Otvorene sa dá porozprávať, aj keď si ľudia vykajú.

Fakulta má za sebou nepríjemné skúsenosti súvisiace s nesprávnou formou vzťahu pedagóga a študenta, niektoré z nich medializované. Študenti mali následne výhrady voči mlčaniu vedenia v týchto prípadoch.

To je tenký ľad. Ak sa nejaká kauza vyskytne, určite sa k tomu vyjadríme, ale po dôkladnom preverení. Nebudeme, ako sa hovorí, chodiť s bubnom na zajace, že okamžite všetkých prepustíme. Situáciu preveríme, sú na to postupy.

Presuňme sa k štúdiu.

Predpokladom jeho úspešného ukončenia sú záverečné práce. Vplyvom technologického pokroku sa začína ich význam spochybňovať a študenti v sebe živia nádej, že budú nakoniec celkom zrušené.

Aktuálne čakáme na zmeny zákona o vysokých školách. Podľa súčasného stavu záverečné práce byť musia.

Je možné, že v budúcnosti sa ako univerzita uchýlime k tomu, že bakalárske práce vôbec nebudú. Naopak sa pravdepodobne vráti niekdajšia podoba štátnej skúšky s väčšou váhou pri hodnotení absolventa.

A diplomové práce v magisterskom štúdiu sa zachovajú?

Čo sa týka diplomových prác, je to otvorená otázka. Najpravdepodobnejšia bude kombinácia obhajoby diplomovej práce a samostatnej, plnohodnotnej štátnice. Opäť však čakáme na novelu zákona o vysokých školách, ak bude prijatá. Veľkú úlohu zohrá rozvoj umelej inteligencie. Keďže bakalárska práca môže byť aj netvorivý kompilát, je otázkou, či má zmysel bakalársku prácu písať. Nie je v ľudských silách pedagóga overovať všetky zdroje, najmä zahraničné. A už vôbec nie v prípade, ak sa umelá inteligencia ešte vylepší.

Na druhej strane, možno sa situácia prirodzene vyrieši tým, že dôraz bude kladený na štátnu skúšku a nie na obhajobu práce. Napríklad v oblasti práva, pri všetkej skromnosti a slušnosti, ťažko študent magisterského štúdia objaví novinku, ktorá zásadným spôsobom ovplyvní vývoj právnej oblasti. Osobne predpokladám, že v krátkodobom horizonte bude nosná časť štátna záverečná skúška z rôznych predmetov, ktoré budú stanovené.

Toto sa môže prejavíť rozšírením počtu štátnicových predmetov?

Je možné, že sa pristúpi k celkovým úpravám študijných plánov. Budúci rok sa bude vyhodnocovať bakalársky študijný program. Možno v akademickom roku 2025/2026 nastane posun niektorých predmetov z magisterského do bakalárskeho štúdia s tým, že v magisterskom stupni by bolo väčšie napojenie na praktickú časť.

Ideálny scenár by nastal, ak by sa všetky verejné právnické fakulty na Slovensku koordinovali spoločne. Iný systém je v Bratislave, iný v Banskej Bystrici a iný v Košiciach. Nikdy sa nepodarí unifikovať ich úplne, ale vyriešilo by to praktické otázky prestupovania a akúsi "turistiku" študentov.

Čo tým myslíte?

Najmä prípady, keď si študent povie, že na jednej fakulte sa mu nedarí, tak prestúpi na druhú a na nej si štúdium dokončí obídením prekážok.

Pristavíme sa pri neúspechoch v štúdiu. Medzi študentami sa v ostatnom čase spopularizovala možnosť dvoch opravných termínov skúšky, ktoré by mali k dispozícii popri riadnom termíne.

Najmä študentská časť univerzity presadzovala verziu základného termínu a dvoch opravných termínov. Pokiaľ mám správnu informáciu, Akademický senát Univerzity Mateja Bela má zasadať 10. júna s cieľom schváliť študijný poriadok. Predkladaná verzia predpokladá jeden riadny termín, jeden opravný termín a možnosť v prípadoch hodných osobitného zreteľa udeliť dekanský termín.

Ale je tam dôraz na prípad hodný osobitného zreteľa. Touto cestou by som poprosil študentov, aby sa na to nespoliehali. Prípad hodný osobitného zreteľa neznamená, že každá žiadosť bude automaticky schválená. Skôr by som to videl opačne, teda výnimočne bude schválená.

Máte na mysli konkrétne príklady?

Dôvod hodný osobitného zreteľa je napríklad náhla hospitalizácia alebo dopravná nehoda. Určite zaň nepovažujem, pokiaľ sa študent prihlási iba na opravný termín s tým, že neabsolvoval riadny. To považujem za určitú nedôslednosť a možno taktiku na strane študenta.

Vyučujúci pravdepodobne toto riešenie privítali.

Na fakulte boli tiež dva prístupy. Jeden, ktorý podporoval tri termíny, a druhý, ktorý podporoval dva termíny. Navrhovaná verzia je kompromis možný v rámci univerzity. Našej fakulte sa to posudzovalo ťažšie. Keď v prvom ročníku nastúpi dvesto študentov a povinný predmet skúšajú dvaja ľudia ústne, je to záťaž.

Študijné odbory na iných fakultách to vnímali viac osobne, pretože niekde študuje relatívne nízky počet ľudí na študijnom programe a keď títo neurobia skúšky už v prvom ročníku, tak v treťom ročníku nemusia mať nikoho. Takže tí by radi dávali aj tri termíny. Naša fakulta sa skôr prikláňa k dvom termínom a výnimočne dekanskému termínu. Z praktického hľadiska.

Možnosť opravných termínov sa spája s otázkou kvality študentov a absolventov fakulty. Čoraz viac sa skloňuje možnosť návratu k tradičnému prijímaciemu konaniu. Plánujete z funkcie dekana iniciovať takúto zmenu?

V horizonte dvoch-troch akademických rokov sa tým chceme zaoberať. Skutočný problém nie je kvantita, ale kvalita. Budeme sa musieť zamyslieť, či na postupových skúškach v niektorých prípadoch postupujeme dostatočne prísne.

Jedna vec je byť otvorená škola ústretová voči študentom. Na druhej strane máme vychovať absolventov pre prax, ktorí sú v praxi použiteľní a cenení. A samotný fakt, že niekto nastúpi na právnickú fakultu, by ešte nemal byť garanciou, že štúdium aj dokončí. Treba otvorene povedať, že niektorí študenti našej fakulty by v prípade prijímacích skúšok na fakulte pravdepodobne ani neštudovali.

Akú formu fakulta v takomto prípade zvolí?

Zatiaľ nemáme stanovené, či pôjde o test všeobecných znalostí, prípadne budeme akceptovať SCIO testy, alebo urobíme kombináciu, napríklad budeme do určitého priemeru zo strednej školy prijímať automaticky a ostatných podľa testov. Budeme sa o tom baviť, ale nejakú mieru overovania znalostí budeme robiť.

Všetko bude záležať od toho, ako ministerstvo školstva nastaví kritériá financovania vysokých škôl. Ak budú naviazané na počet študentov, tak to bude ťažšie. Ale prispôbime sa tomu, čo bude. Kritériá sa menia každý rok. Budeme na to musieť reagovať, je pre nás dôležité, aby tu študovali kvalitní študenti.

Postupne sa dostávame k výučbe. Spätná väzba často poukazuje na málo prepájania teórie s praxou.

Určite ste zaznamenali, že fakulta sa snaží zapájať do výučby odborníkov z praxe. Rovnako úspešne funguje Ústav klinického vzdelávania zastrešujúci predmet práva klinika stáží. Tá prepojenosť tam je. Do budúcnosti vidíme možnosť riešiť na seminároch prípadové štúdie.

Aké miesto má potom prax vo vzdelávacom procese?

Seminárne cvičenia nenahradia prax, to v žiadnom prípade. Ale snažíme sa a myslíme si, že kontakty neboli zlé a ani nebudú zlé. Zmluvná báza sa vytvára, máme zmluvy napríklad

s Generálnou prokuratúrou, Zborom väzenskej a justičnej stráže, inými orgánmi štátnej správy a samosprávy, kde študenti môžu v rámci klinického vzdelávania absolvovať stáž.

V Banskej Bystrici sídli niekoľko významných orgánov. Popri okresnom súde, krajskom súde, správnom súde aj pracovisko Špecializovaného trestného súdu. Vo sfére verejnej správy v meste nájdeme okresný úrad, okresný úrad v sídle kraja, ale aj výnimočnejšie inštitúcie ako Finančné riaditeľstvo či Úrad priemyselného vlastníctva. Plánuje fakulta sprostredkovať stáže aj na týchto orgánoch?

Aktuálne riešime možnosť stáží na Úrade priemyselného vlastníctva. V rámci prirodzenej generačnej výmeny sa budú obmieňať jeho zamestnanci. Má tri právne oddelenia a existuje predstava zo strany nového vedenia úradu, že už počas štúdia by študenti vykonali stáž a v rámci projektu Právo na prvé zamestnanie by na úrade po škole zostali a vytvorili si kariéru. Máme predbežne dohodnuté, že na vyučovanie budú chodiť predstavitelia z Úradu priemyselného vlastníctva, ktorí si vytipujú študenta počas seminárov a bude mu ponúknutý stážový program.

Otázka je miera pripravenosti študenta, aby bol schopný v kontexte pochopiť a odnieť si z tej stáže niečo. Keď stážujú študenti magisterského stupňa, zapájajú sa nielen do administratívnych, ale aj právnych záležitostí. Druháci alebo tretiaci v bakalárskom stupni sú žiadaní najmä pre spisové veci a administratívu. Budeme to musieť diferencovať, kam by chodili "magistri" a pokiaľ by sa dostali "bakalári".

To je jedna sféra právnej praxe. Ešte skôr by však študenti mohli okúsiť praktické aspekty odvetvia priamo v škole. Fakulta má zriadenú súdnu sieň na simulované procesy, je však využívaná zriedkavo.

Pri súdnych simulovaných procesoch by som privítal väčšiu aktivitu zo strany fakulty, ale aj študentov. Ak študenti prejavia záujem, myslím si, že aj pedagógovia sú ochotní. Je to vec, ktorá dá fakulte určitú pridanú hodnotu a dá sa to spropagovať. Ten priestor tu máme, takže čím viac bude využitý, tým lepšie.

Aj v rámci voľného času?

Zo strany študentov si to viem predstaviť, hoci viete, že študent má kopec iných záujmov. Je tu limitujúci faktor pedagógov. Ale osobne si myslím, že máme vyučujúcich rôznych vekových kategórií a našli by sa aj takí, ktorí majú entuziazmus a väčší zápal vo voľnočasových aktivitách.

Takisto si viem predstaviť, že by vyučujúci nemuseli realizovať simulované procesy vo voľnom čase. V rámci pracovnej doby by sa v rozvrhu priestor našiel. Ak si študenti správne poskladajú rozvrh, čo bude v rámci nového študijného poriadku viac-menej možné, dal by sa v ňom nájsť termín, ktorý by vyhovoval obidvom stranám. Bolo by to zaujímavé.

Naznačili ste veľkú zmenu vo fungovaní rozvrhu, keďže doteraz boli študenti pri jeho tvorbe odkázaní na systém.

Toto je aktuálna téma, majú nastať výrazné proštudentské úpravy. Jediná úprava, pri ktorej študentom nebolo vyhovené, boli tri termíny na skúšku. Rozhodujúce slovo má akademický senát univerzity, ktorý má schvaľovať materiál. Ten môže byť ešte upravený, takže si počkáme na výslednú podobu.

Malo by byť možné, aby si aj prvák mohol zapísať predmet z tretieho ročníka, ak je natoľko schopný, že ho absolvuje a nie je podmienený absolvovaním iného predmetu. Doteraz bolo toto limitované, takže ak sa prvák zapísal na druhácke predmety, bol vyškrtnutý. Uvažuje sa o tom, že by to študijný poriadok umožnil. Samozrejme, zákonné podmienky na počet kreditov a povinných predmetov, to všetko musí byť zachované.

Aj pri najlepšom možnom nastavení rozvrhu sa môže stať, že študent bude mať medzi dvomi predmetmi pauzu, ktorú bude nútený stráviť v budove fakulty. Má vedenie v úmysle zveľadiť priestory určené na odpočinok alebo zriadiť nové oddychové zóny?

Toto je populárna téma, aj keď dopredu priznávam, že som príslušník generácie, ktorá na tomto odchovaná nebola. Keď sa pohybujem po rôznych fakultách a univerzitách v rámci Slovenska aj zahraničia, všade som videl oddychové zóny. Ja sa tomu nebránim, len musíme nájsť vhodný priestor.

Pozrieme sa po fakulte. Nejaké priestory sú nevyužívané a otázka je, či z hygienického hľadiska spĺňajú podmienky na takúto aktivitu. V tomto sa spolieham na študentské spolky, či už súčasné alebo budúce, a ak prejavia aktivitu, vytipujú niečo, vieme sa o tom rozprávať.

Kde ešte vidíte priestor pre zapojenie študentov do chodu školy?

Rozprával som sa s dekanom ekonomickej fakulty, na ktorej zriadili funkciu študentský ombudsman. Najprv som na to pozeral skepticky. Potom som sa nad tým ešte zamýšľal. Nechcem otrocky kopírovať niečo, čo bolo niekde vymyslené, ale možno by to svoju logiku malo aj v našich podmienkach.

Nie každý študent, keď sa dostane do problému, postupuje hierarchicky. Ak mám problém so študijným oddelením, tak idem za študijným, prípade za prodekanou pre štúdium. Niektorí majú tendenciu hľadať skratku a idú za dekanom. Pred študentami sa neschovávam, rád sa porozprávam s každým. Na druhej strane je prirodzené, že sa nemôžete venovať študentovi na počkanie a navyše je dosť vecí, ktoré nie je potrebné riešiť z úrovne dekana.

Skúsme zapojiť študentov do chodu fakulty. V prípade problémových bodov majú študenti svojich zástupcov v akademickom senáte, čo je oficiálny orgán akademickej samosprávy. Oficiálne veci sa môžu riešiť takto. Záujmové organizácie takisto môžu veľa vecí vyriešiť.

A čo možno podľa vás od zapojenia študentov očakávať?

Možno sa tým odfiltruje kopa podnetov a podaní, ktoré nie sú realizovateľné. Zažil som školy, kde boli zriadené schránky na odkazy a podnety. Vysoké percento boli buď recesistické alebo nereálne podnety. Vychádzam z toho, že sme na právnickej fakulte a ak sa niekomu niečo nepáči, tak by mal mať odvahu a schopnosť prezentovať to vo svojom mene.

Podľa mňa sme všetci na tej úrovni, že pokiaľ niečo tvrdím, mal by som si za tým stáť. Napriek tomu, že som proštudentský, sa nemôžeme dostať do situácie, kedy budú riadiť fakultu študenti. Môžeme ju riadiť spoločne, ale v konečnom dôsledku zodpovedá za chod fakulty vedenie.

Študenti majú svoje povinnosti, samozrejme aj práva, ale hierarchia je prirodzene nastavená. Sme právnická škola, v budúcnosti absolventi budú pôsobiť v právnických povolaniach a tam spravidla hierarchia funguje tiež.